

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.214/2021/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Hekeli Gábor ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Nagy Gábor László Ügyvédi Iroda (cím, eljáró ügyvéd: dr. Nagy Gábor László) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű alperes, a személyesen eljáró II. rendű alperes neve (cím) II. rendű alperes és III. rendű alperes neve (cím) III. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben az Egri Törvényszék 27.P.20.054/2021/13. sorszámú ítélete ellen a felperes által 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50 000 (ötvenezer) forint perköltséget.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy az illetékhatóság külön felhívásában közölt időben és módon fizessen meg az államnak 384 400 (háromszáznyolcvannégyezer-négyszáz) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A felperes 2011. február 8. napján adósként és zálogkötelezettként „Kölcsönszerződés kölcsön kiváltására” elnevezésű devizaalapú kölcsönszerződést kötött az 'alperes jogelődjének neve'-vel, I. rendű alperes jogelődjével. A II. rendű alperes ugyanezen hitelben adóstársként és zálogkötelezettként vett részt, míg a III. rendű alperes készfizető kezességet vállalt.

[2] A kölcsönszerződés alapján az 'hitelező neve' korábbi hitelezőnél fennállt 75 558 svájci frank összegű hitelkiváltása céljából a hitelező 15 888 882 forint kölcsön folyósítását, míg a felperes a kölcsön, illetve annak járulékai visszafizetését vállalta. A szerződés 2. pontjában a Kölcsön jóváhagyás időpontjában meghatározott keretösszegét 59.872,19 EUR-ban rögzítették. A kölcsön törlesztőrészletét a szerződés 10. pontjában az első kamatperiódusra 352,67 EUR összegben határozták meg, azzal, hogy a kölcsön kamatperiódusaira érvényes törlesztőrészletek összegét és az árfolyamváltozások elkerülése érdekében a hitelező által javasolt többletbefizetést az Értesítő Levél tartalmazza.

[3] A szerződés részét képező Üzletszabályzat III.5.5. pontja rögzítette, hogy devizában nyilvántartott kölcsön esetén az adósnak a devizában nyilvántartott kölcsön forint ellenértékét kell megfizetni. A törlesztőrészletek forint ellenértékét a hitelező az általa alkalmazott törlesztési árfolyam alapján határozza meg. Az adós köteles haladéktalanul megfizetni a fizetési devizanemben kézhez vett összeg szerződéses devizanemre történő konvertálásából eredő bármely veszteséget. Az árfolyam változásából eredő kockázatot az Ügyfél köteles viselni.

[4] A felperes a szerződéskötés során külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírt. E nyilatkozat a devizakölcsön definiálása mellett külön pontban rögzítette annak költségeit és kockázatait, kiemelve, hogy habár a devizakölcsönök aktuális törlesztőrészlete alacsonyabb, azok rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amelyek további költségeket és kockázatokat jelenthetnek az ügyfeleknek. Az 5. pontban felhívta a

fogyasztók figyelmét arra, hogy a forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél az árfolyamváltozások hatásaként a devizaalapú kölcsönök havi törlesztőrésze a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (forintban kifejezett adott havi törlesztőrészlet összege csökken) és kedvezőtlenül (forintban kifejezett adott havi törlesztőrészlet összege növekszik) is érintheti az Ügyfelet. Amennyiben a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal/euroval szemben [...], akkor a törlesztőrészlet növekszik. Amennyiben a forint árfolyama erősödik a svájci frankkal/euroval szemben [...], akkor a törlesztőrészlet csökken. Emellett kitért arra is, hogy a devizakölcsönök kamatait befolyásolja a devizakamatok ingadozása.

[5] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 209/A. § és 209/D. § (1) bekezdése alkalmazásával kérte a bíróságtól annak megállapítását, hogy az I. rendű alperessel kötött kölcsönszerződés Üzletszabályzatának III.5.5. pontjában szabályozott rendelkezései tisztességtelenek és így a szerződés a maga egészében érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a bíróságot a szerződés érvényessé nyilvánítására akként, hogy annak alapján 16 000 000 forint kölcsöntőkéet volt köteles megfizetni a 2011. április 15-én érvényes 6,1 %-os induló BUBOR kamatlábbal számolt kamat mellett. Kérte annak megállapítását, hogy a felperes tartozása 2015. január 31-ig mindösszesen 14 126 845 forint, 2016. április 15. napján 12 914 559 forint volt. Keresete szerint a bíróság ennek megfizetésére a forintosítási szerződés feltételei szerint kötelezze. A II-III. rendű alpereseket pedig kérte a kereset tűrésére kötelezni. Állította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatot nem kapta meg, a hitelező által adott tájékoztatás nem felel meg a Kúria 6/2013. és 6/2011. számú Polgári Jogegységi Határozataiban, valamint az Európai Unió Bíróságának C-26/13. és a C-51/17. számú ítéletében kimunkált követelményeknek.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Állítása szerint a felperes keresete nem felelt meg a 2014. évi XL. törvény (továbbiakban elszámolási tv.) 37. § (1) bekezdésében írt feltételeknek. Vitatta a szerződés fogyasztói jellegét annak céljára tekintettel. Állította, hogy a felperes kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, amely az elvárt tájékoztatást tartalmazta, a felek egyedileg megtárgyalták a kockázatfeltáró nyilatkozatot, melynek tartalma egyértelmű és világos, azt mindenki számára jól érthető. A II-III. rendű alperesek a perben ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

[6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 127 000 forint perköltséget, valamint az államnak 288 300 forint állam által előlegezett eljárási illetéket.

[7] Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy mivel a kiváltott kölcsönök egyértelműen fogyasztói szerződésnek minősültek, a perbeli szerződés is fogyasztói szerződésnek minősül. A Kúria 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozatának felhívása mellett rámutatott: az üzletszabályzat III.5.5. pontja egyértelműen rögzítette, hogy az árfolyam változásából eredő kockázatot az ügyfél köteles viselni. A felperes a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, azaz saját előadása szerint is elolvasta, ismerte. Az abban foglalt tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében foglaltaknak, elegendő tájékoztatást nyújt a tájékozott és megalapozott döntéshez, kiterjedt a kölcsönt felvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődése és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztőrészletre gyakorolt hatására is, az árfolyamváltozás lehetősége mellett a devizakamatok ingadozásának lehetőségére is kitért. A nyilatkozat alapján a felperes a szerződésben rejlő kockázatokat felmérhette és számolhatott az esetleges kedvezőtlen változás gazdasági helyzetére gyakorolt hatásával, világosan és érthető módon tájékoztatta a fogyasztót arról, hogy a törlesztőrészlet mértéke, azaz a havonta fizetendő

törlesztőrészletek összege a kamat, illetve az árfolyamváltozás függvényében változhat akár kedvezőtlenül is, így a törlesztőrészlet mértéke növekedhet. A tájékoztatás nem tartalmazott olyan információt, hogy bármilyen felső határa lenne ennek a változásnak, ebből pedig egyenesen következik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége korlátlan. Utalt arra is, hogy a felperes korábbi svájci frank hitelét váltotta ki, az árfolyamváltozásról és annak hatásairól személyes tapasztalattal is bírt. A keresettel támadott szerződési kikötés tisztességtelen volta nem állapítható meg, a felperes alaptalanul állította a szerződés semmisségét.

[8] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést kérve annak megváltoztatását, a kereseti kérelemnek megfelelő ítélethozatalt. Az I. rendű alperest perköltségben is kérte marasztalni.

[9] Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott nyilatkozatait, mely érvelést kért a fellebbezés részének tekinteni. Rámutatott, hogy a fogyasztói irányelv védelmi rendszere a szerződő felek közötti, a fogyasztó hátrányára mutató információs egyensúlyhiányon alapszik, melyre tekintettel a szerződési feltételek világosságának, érthetőségének és átláthatóságának követelményét kiterjesztő módon kell értelmezni. Az Európai Unió Bírósága több döntésében is foglalkozott az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elvárt tartalmával, mely döntések – a 135/77. számú ügyben kifejtettek szerint - kötik a tagállami bíróságot az uniós jogértelmezés körében. Az Európai Unió Bírósága által felállított követelményrendszer összességében kell vizsgálni, azt nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni. A tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönt felvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására és azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. Valamint adott esetben e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra is oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse az ebből eredő gazdasági következményeket. Tartalmaznia kell, hogy a fogyasztó bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja, leértékelődik. Álláspontja szerint – figyelemmel a C-227/18. szám alatti, előzetes döntéshozatali eljárásban született végzésben foglaltakra is - a kockázatfeltáró nyilatkozat azon tartalma, hogy az árfolyamváltozás forintban számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést vagy csökkenést, és azt teljes egészében az ügyfél viseli, nem utal az elvárt módon a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének lehetőségére és arra, hogy ennek következtében a felperes helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat. A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban nyújtott tájékoztatás napján a felperes kétségtelenül számításba vehette, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázatos, azonban átlagos fogyasztóként a felperes a kapott tájékoztatás tartalmából azt nem ismerhette fel, hogy ez pontosan mit jelent és milyen következményekkel jár az, hogy azt viselni tartozik. Emellett utalt a felperes a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában foglaltakra.

[10] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint a tájékoztatás megfelelő volt, a kockázatviselésnek nincs felső határa, az tartalmazza az árfolyamváltozás törlesztőrészletre gyakorolt hatását és annak mechanizmusát, valamint azt is, hogy ez reális lehetőség.

[11] A II. és III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

[12] Az ítéltábla a fellebbezést a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyláson kívül bírálta el és azt megalapozatlannak találta.

[13] Az elsőfokú bíróság a tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott, döntésének indokaival az ítéltábla is egyetértett, azt szükségtelenül megismételni nem kívánja, csupán a fellebbezésre tekintettel rögzíti a következőket.

[14] A fellebbezésben hivatkozott, a felperes 2021. április 9. napján kelt előkészítő iratában utalt az 1959. évi Ptk. 205/B. § (2) bekezdésére is, melynek sérelmét ugyanakkor a felperes alaptalanul állította. A hivatkozott rendelkezés arra vonatkozik, amikor egy adott szolgáltatás vonatkozásában a szerződések ugyanolyan, vagy nagyon hasonló általános szerződési feltételekkel jönnek létre, mely esetben önmagában az elterjedt általános szerződési feltétel alkalmazása nem igényel figyelemfelhívást, de külön tájékoztatást kell adni, ha az egyik piaci szereplő jelentősen eltér az elterjedt gyakorlattól. A felperes 2011. évben kötötte jelen szerződést, amely időpontban a devizaalapú hitelkonstrukció általánosan elterjedt finanszírozási gyakorlat volt, a felperes által vitatott egyes szerződési feltételek nem tértek el lényegesen a többi pénzügyi vállalkozás által ugyanebben az időszakban kínált devizaalapú kölcsönszerződésekben használtaktól, így a 205/B. § (2) bekezdése nem irányadó. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az I. rendű alperes jogelődje külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatában kifejezetten felhívta a felperes figyelmét arra, hogy ezen konstrukcióban sajátos, az árfolyamváltozásból és a devizakamatok ingadozásából eredő kockázatok is fennállnak, a konstrukció kockázatosabb a forinthitelnél.

[15] Az Európai Unió Bírósága által adott jogértelmezés szerint (C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárás) a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást az EUB, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelní a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Az elsőfokú bíróság által felhívott 2/2014. PJE határozat értelmében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Nem szükséges ugyanakkor az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése (BH2020.152.) A C-51/17. számú ítéletben kifejtettek szerint a világos és érthető megfogalmazásának követelményére figyelemmel a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

[16] A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat megismerésére, megértésére vonatkozó adósi nyilatkozat önmagában a tájékoztatás megfelelő tartalmát nem igazolja. Az eljáró bíróságnak, így az ítéltáblának is a konkrét szerződéshez kapcsolódó tájékoztatás értelmezésével kell eldöntenie, hogy az a Kúria és az Európai Unió Bírósága által kidolgozott követelményrendszerre tekintettel tisztességesnek minősül-e (BH2021.141. - Kúria Gfv.VIII.30.090/2020/9.).

[17] A szerződés, a kockázatfeltáró nyilatkozat, illetőleg az üzletszabályzat hivatkozott rendelkezése áttekinthető szerkezetű, tartalma egyértelműen azonosítható, megfogalmazásában érhető az átlagos fogyasztó számára. A külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét is biztosította.

[18] A felperes fellebbezésében foglaltakkal szemben azonban a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem csupán annyit rögzít, hogy az árfolyamváltozás egyaránt okozhat növekedést vagy csökkenést; ennek rögzítése mellett ugyanis arra is kitér, hogy amennyiben a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal/euróval szemben, az a törlesztőrészlet emelkedését okozza, míg a forint erősödése a törlesztőrészlet csökkenésével jár (5. pont). Szerepel a nyilatkozatban, hogy az ügyfél a törlesztőrészletet forintban fizeti meg, amelyet a hitelező az EUR/HUF árfolyamon átszámít devizára, mintha az adott mennyiségű devizát eladta volna az ügyfélnek (4. pont). E két rendelkezés már az árfolyamváltozás törlesztőrészletre gyakorolt hatásának működési mechanizmusát írja le közérthető módon. A tájékoztatás pedig kitér arra is, hogy emellett hat a törlesztőrészletre a devizakamatok változása. A kockázatfeltáró nyilatkozat tehát részletes és informatív szöveges magyarázatot ad a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő kockázatokra, külön kiemelve azok a forintügyletektől eltérő jellegét, abból az átlagos fogyasztó számára is egyértelműen felismerhető volt, hogy a törlesztőrészlet együtt mozog az árfolyamváltozással, az korlátozás nélkül a fogyasztót terheli.

[19] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódik, szükségképpen és automatikus, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből adódik [6/2013. PJE határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; EUB C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés nem rendelkezik a kockázatátvállalás korlátozásáról, melyből egyértelműen következik, hogy az korlátlan. A világos és érthető megfogalmazás követelményének pedig akkor is megfelel a szerződés, ha úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, feltéve, hogy a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. végzés [40] bekezdés).

[20] A tájékoztatás rámutatott a piaci változások és a felperes kötelezettsége közötti összefüggésre, melyek alapján a felperes mérlegelhetette a pénzügyi kötelezettségeik jelentős emelkedésének esélyét. A kockázatfeltáró nyilatkozatból az is világosan és egyértelműen következik az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat valós, az árfolyam mozgása és ezzel összefüggésben a törlesztőrészlet változása ténylegesen bekövetkezhet; az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megtörténtéből önmagában következik, hogy a kockázattal reálisan számolni kell (In. Kúriai Döntések 2019/11. – Fórum Simon Károly László: Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hibái és jogkövetkezményei.). Ezzel összefüggésben kiemeli az ítéltábla, hogy a felperes jelen devizaalapú kölcsönszerződést 2011. februárjában, tehát a 2008. évi gazdasági világválságot követően kötötte meg, amely időpontra közismertté, így a kellően körültekintő átlagos fogyasztó számára is ismertté vált, hogy a nemzeti valuta árfolyama jelentősen ingadozhat, akár jelentős leértékelődése is reális lehetőség, mely a törlesztőrészletek emelkedése miatt a devizaalapú hitel felvevői számára gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat. A felperesnek az elsőfokú bíróság által helytállóan rögzítettek szerint a kiváltott svájci frank alapú hitelhez kapcsolódóan személyes tapasztalatai is voltak a devizahitelek működéséről és kockázatairól. A szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélése során nem a konkrét, hanem „az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő

átlagos fogyasztóra” (C-26/13. ítélet [74] pont) kell figyelemmel lenni, jelen szerződés megkötésének időpontjában ugyanakkor a fentiek szerint már az átlagos fogyasztó számára is felismerhető volt a devizahitel tényleges és reális kockázata, amelyről emellett a szerződés, üzletszabályzat és kockázatfeltáró nyilatkozat együttes rendelkezéseivel az I. rendű alperes jogelődje írásban is tájékoztatta a felperest.

[21] Mindezekre tekintettel az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a tájékoztatás megfelelt a Kúria és az Európai Unió Bírósága által kimunkált követelmény-rendszernek, a hivatkozott szerződési feltétel tisztességtelensége és a kölcsönszerződés érvénytelensége nem állapítható meg, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[22] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az 1952. évi Pp. 78. §-a alapján viselni tartozik illetékfeljegyzési joga folytán a le nem rótt másodfokú eljárási illetéket és az I. rendű alperes ügyvédi képviselettel felmerült másodfokú perköltségét. Utóbbit összecszerűségében az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) bekezdése alapján megállapítható mérték (6) bekezdés szerinti mérséklésével állapította meg. E körben figyelembe vette, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás megtartására, bizonyítás lefolytatására nem került sor, az I. rendű alperes csak igen rövid fellebbezési ellenkérelmet szerkesztett.

Debrecen, 2021. szeptember 30.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró